

et Offer af 80,000 Rbd. om Aaret, saa har man ogsaa i en anden Henseende præjudiceret Længdebanean i Jylland, og saa kommer man ind paa det Gebeet, som et æret Medlem af Udvalget (Schovelin) har omtalt; han sagde nemlig til mig, at jeg vilde maaffee ønske, at der paa hvert Knudepunkt skulde danne sig en ny Handelsplads, og jeg vil svare dertil: den ærede Rigsdagsmand vil ikke have, at der skal være nogen ny Handelsplads i Jylland; men han vil præjudicere Spørgsmaalet saaledes, at Banen skal gaae fra Kjøbstad til Kjøbstad. Jeg erklærer herved engang for alle, som jeg har sagt tidt før, at jeg vil ikke være Kjøbstæderne imod; men jeg vil heller ikke være med dem i den Betydning, at de skulle finde som Rigsgrever fra Middelalderen og tyngte paa hele Landet med en Art af udelukkende Privilegium. Jeg ønsker, at der dannes sig saamange Handelspladser, som der er fornøstigt Anledning til. Ethvert Sted, hvor der danner sig en Handelsplads uden fornøstigt Anledning, falder den sammen af sig selv; men ethvert Sted, hvor en saadan Handelsplads bestaaer og udvikler sig, der har den en naturlig Berettigelse, og hvor der ikke er Handelspladser i Nærheden, der skal man kunstigt komme dem tilhjælp for at gøre dem mulige. Der var i det Indre af Jylland i Middelalderen flere Handelspladser end nu, og at staffe dem frem nu ved Hjælp af Kunst, er for Landet en Pligt, og det vil ikke skade de Kjøbstæder, der nu ere; thi de ville mande sig op og komme til at virke i andre Retninger, end de nu gjøre. I det jeg siger dette, tager jeg det ud af Livet og Verden; thi saaledes er det gaaet i andre Lande.

Den af Ministeren og Fleertallet foreslaaede Bane præjudicerer, som sagt, ved sin Retning Retningen af en tilkommende Længdebane; den præjudicerer den ved at søge til et enkelt Punkt istedetfor at søge hen til de Steder, hvor den kan anlægges billigt — thi det er en afgjort Betingelse for Jernbaneanlæg i Jylland — og hvor den betjener de Dele af Landet, der hovedsagelig trænge til den. Den præjudicerer den endelig — og dette er maaffee det farligste af Alt — ved at nøde Thinget til at bevilge

16000 Rbd. aarligt i Tilskud af Staten pr. Mil, hvilket vil fremgaae af de Tabeller, der ligge for. Det er netop det Samme, som at give Regjeringen en Dymuntring til at fremkomme med Forslag, saa dyre, som det her foreliggende, og i det foreliggende Forslag seer jeg et stort Beviis for, at en Hensigt af den Art maa have været tilstede et eller andet Sted. Den Mand, som gaaer til at foretage Underføgelsler af den Art og udregne Omkostninger af den Art med den bestemte Overtydning, at der paa Jernbaner i Danmark ikke maa findes en Hældingsvinkel af under 1:150 og kommer til at være tilfreds med en Hældingsvinkel af 1:90, han vil blive i det Terrain, hvor han engang har søgt hen, og søge at godtgjøre, at den kun kan bygges for en vis Priis, som vi her skulle vænnes til at bevilge — det er den Priis, der ligger bagved. Denne Priis voterer jeg ikke, da jeg er overbevist om, at hvad enten man er sig det klart bevidst eller ei, vil dette Argument blive brugt imod os; for en Retning, som ubetinget skal føre til Randers, voterer jeg ikke, da jeg er overbevist om, at man herved præjudicerer en Længdebane, og den hele Jernbane kan jeg kun komme til at votere for til en langt lavere Priis, skøndt jeg er skænder, den er et uheldigt Forsøg, en uheldig Begyndelse paa en Jernbane i Jylland. Jeg vil handle her, som jeg gjorde ved Loven om Kassebeholdningen, idet jeg bringer min Stemme som et Offer for en falsk Retning; Regjeringen er staaet ind paa, for dog engang at komme ud af den.

Ordføreren: Jeg maa tilstaae, at jeg ikke ganske deler Mening med det sidste ærede Medlem; men paa den anden Side troer jeg dog, at Meget af, hvad han sagde, rigtignok for en stor Deel taler ligesaa Meget imod, hvad han vil forsvare, som for det; navnlig vil jeg tillade mig et Dieblik at dvæle ved, hvad der i det Hele er blevet sagt om Længdebanean; og navnlig om, hvad det derom stillede Forslag gaaer ud paa, nemlig at give et Tilskud af 400,000 Rbd. om Aaret. Denne Summa repræsenterer jo 10 Millioner; for 10 Millioner kan man ikke bygge denne Bane, og man maa altsaa have gjort sig den Tanke,